

Usnesení

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudkyní Mgr. Lucií Trejbalovou ve věci

žalobkyně: X
sídlem X
adresa pro doručování X
X
sídlem X

proti

žalovanému: X
sídlem X

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 3. 2021, č. j. X

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou krajskému soudu dne 14. 6. 2021 se žalobkyně domáhá zrušení shora označeného rozhodnutí Komise pro projednávání přestupků Statutárního města Ústí nad Labem (dále jen „komise“).
2. Tímto prvostupňovým rozhodnutím (konkrétně výroky I., II. a III.) byl obviněný X uznán vinným z přestupku proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kterého se měl dopustit tím, že úmyslně fyzicky napadl bývalou přítelkyni X a způsobil jí zranění, které si vyžádalo lékařské ošetření. Za uvedený přestupek byl obviněnému uložen správní trest pokuty ve výši 2 500 Kč a povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1 000 Kč.
3. Žalobkyně uvedla, že jí byla způsobena škoda protiprávním jednáním X, když uhradila smluvním zdravotnickým zařízením zdravotní péči, která byla v souvislosti s jednáním X poskytnuta zraněné X. Žalobkyně popsala, že dne 6. 4. 2020 požádala komisi o informaci o výsledku přestupkového řízení, bylo jí sděleno, že věc je v řešení. Proto se žalobkyně dne 9. 4. 2020 podle § 70 odst. 2 a § 89 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), připojila s náhradou škody ve výši 5 087,12 Kč. Poté co podala komisi stížnost ve smyslu § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, neboť komise neakceptovala její požadavek na připojení se do řízení, bylo žalobkyni dne 26. 4. 2020 ze strany komise sděleno, že není účastníkem

řízení o přestupku a nemá postavení poškozené a tento závěr byl odůvodněn odkazem na příslušná ustanovení právních předpisů a výklad Ministerstva vnitra. Žalobkyně reagovala tak, že nadále trvá na své stížnosti, neboť v případě, kdy správní orgán odmítl účastníka řízení dle § 70 zákona o odpovědnosti za přestupky, měl zvolit postup dle § 28 odst. 1 správního řádu, tedy vydat usnesení o odmítnutí účastníka správního řízení a dát prostor k řádnému oprávněnému prostředku. Dne 19. 5. 2021 žalobkyně obdržela od komise odpověď na opětovnou stížnost, ve které komise uvedla, že správní řád nemusí být v daném případě aplikován, neboť o tom, že žalobkyně není účastníkem řízení, nejsou pochybnosti, postačí tedy učinit vůči žalobkyni sdělení dle § 154 správního řádu.

4. Dále žalobkyně konstatovala, že dne 2. 6. 2021 jí komise doručila zprávu o výsledku přestupkového řízení a spolu s touto zprávou i rozhodnutí komise o přestupku ze dne 26. 3. 2021, jímž byl obviněný X uznán z přestupku vinným.
5. V další části žaloby žalobkyně podrobně uvedla důvody, pro které se považuje z hlediska § 68 písm. b), potažmo § 70 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky za poškozeného. Dovolávala se povahy nároku na náhradu škody spočívající v úhradě nákladů na léčení pojištěnce v souvislosti s protiprávním jednáním třetí osoby, příslušnou judikaturu trestních a civilních soudů a zejména též na závěry rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 1. 2020, č. j. 10 A 76/2018-29, který dovedl, že žalobkyně je v přestupkovém řízení poškozenou.
6. Žalobkyně připustila, že žalobu je možné podat až po vyčerpání opravných prostředků, ovšem v daném případě nebylo vydáno jediné rozhodnutí, které by bylo možné řádným oprávněným prostředkem napadnout. Podle žalobkyně tedy současná situace jinou možnost řešení nenabízí a žaloba je fakticky jediným prostředkem, ze kterého se správní orgán může dozvědět, že jeho postup není správný. Jen v případě úspěšného dosažení rozsudku může být ze strany správních orgánů zhodnocen požadovaný postup, stejně jako rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 7. 2020, sp. zn. 10 A 76/2018. Žalobkyně zopakovala, že konečné rozhodnutí ve věci přestupku X vydané komisí dne 26. 3. 2021, které nabylo právní moci dne 26. 5. 2021, jí bylo doručeno dne 2. 6. 2021, ovšem o žalobkyni v něm nebyla zmínka. Podle žalobkyně by měl být za účastníka řízení považován i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem řízení, dokud se neprokáže opak. O tom, zda osoba je či není účastníkem řízení, vydá správní orgán usnesení podle § 28 odst. 1 správního řádu. Tento postup však komise nezvolila a danou otázku vyřešila formou sdělení.
7. Protože se žalobkyní nebylo jednáno jako s poškozenou, což je podle ní v rozporu se zákonem, byla zkrácena na svých právech. Z uvedených důvodů navrhovala, aby soud napadené rozhodnutí komise zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení a komisi uložil povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení.
8. Podáním žaloby bylo zahájeno řízení před správním soudem dle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
9. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. soud návrh na zahájení řízení usnesením odmítne, jestliže je návrh podle tohoto zákona nepřipustný.
10. Podle § 68 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je žaloba nepřipustná, nevychýpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zákon.

11. Z uvedeného vyplývá, že s. ř. s. vychází ze zásady, že soudní ochrana nastupuje teprve poté, kdy jsou vyčerpány možnosti nápravy nezákonného nebo vadného rozhodnutí prostředky správního řízení. Nevyčerpání řádných opravných prostředků žalobcem je za podmínek stanovených v § 68 písm. a) s. ř. s. důvodem nepřipustnosti žaloby a takovou žalobu proti rozhodnutí správního orgánu soud odmítne podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.
12. Podmíněnost vyčerpání opravných prostředků ve správním řízení před podáním žaloby k soudu je nutno vnímat jako provedení zásady subsidiarity soudního přezkumu a minimalizace zásahů soudů do správního řízení. To znamená, že účastník správního řízení musí zásadně vyčerpat všechny prostředky k ochraně svých práv, které má ve svojí procesní dispozici, a teprve po jejich marném vyčerpání se může domáhat soudní ochrany. Soudní přezkum správních rozhodnutí je totiž koncipován až jako následný prostředek ochrany subjektivně veřejných práv, který nemůže nahrazovat prostředky nacházející se uvnitř veřejné správy.
13. Soud především odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, č. j. 4 As 27/2003-77, publ. ve Sb. NSS 64/2004, který vychází ze shora uvedené zásady subsidiarity soudní ochrany veřejných subjektivních práv a nutnosti vyčerpání opravných prostředků v řízení před správním orgánem. Nejvyšší správní soud zde uvedl, že: *„Krajský soud (poté co se vypořádal s tím, že žalobci jsou účastníky kolaudačního řízení podle § 78 odst. 1 písm. d) stavebního zákona, neboť se předmětná dělíci zeď nachází na stavební parcele žalobců č. 737/1) dospěl k závěru, že opomenutí účastníků řízení před správním orgánem I. instance, včetně nedoručení rozhodnutí těmto účastníkům, nemá či nemělo vliv na právní moc rozhodnutí v něm vydaného, žalobci byli oprávněni žalobu podat i proti takovémuuto prvoinstančnímu rozhodnutí, a předmětné opomenutí účastníků řízení před správním orgánem soud označil za vadu řízení, pro kterou dané rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Podle názoru Nejvyššího správního soudu v tomto případě krajský soud sice vyložil správně otázku účastenství žalobců v kolaudačním řízení, na druhé straně však nevyložil správně podmínky přípustnosti žaloby ve správním soudnictví. S ohledem na ust. § 5 a § 68 písm. a) s. ř. s. lze za přípustnou považovat žalobu jen za podmínky vyčerpání řádných opravných prostředků, připouští-li je zákon. To zákonitě platí i pro případ, že byl účastník správního řízení opomenut a nebylo mu doručeno příslušné rozhodnutí (v tom mj. spočívá rozdíl dnešní úpravy od úpravy obsažené v ust. § 250 b) o. s. ř. ve znění platném a účinném do 31. 12. 2002). V této souvislosti je třeba poznamenat, že i správní řád je standardně vykládán tak, že při „odnětí“ možnosti účastnit se řízení, vyústujícím v nedoručení rozhodnutí ve věci, lze nadále nápravu stále zjednat použitím řádného opravného prostředku (srov. Vopálka, V., Šimůnková, V., Šolín, M.: Správní řád, komentář, C. H. Beck Praha 1999, poznámky k ust. §§ 14, 52 a 62). Za dané situace tak krajský soud neměl o předmětné žalobě jednat meritorně, nýbrž ve spojení s tím měl ve smyslu §§ 5, 46 odst. 1 písm. d) a 68 písm. a) s. ř. s. žalobu odmítnout. ...“*
14. Na citované závěry navázal Nejvyšší správní soud i v rozsudku rozšířeného senátu ze dne 17. 2. 2009, č. j. 2 As 25/2007-118, v kterém se, byť ve vztahu ke stavebnímu řízení, zabýval otázkou opomenutých účastníků řízení, otázkou fikce oznámení vydaného rozhodnutí opomenutému účastníkovi řízení, dále problematikou nabývání právní moci v případě, kdy rozhodnutí správního orgánu nebylo formálně řádně doručeno (oznámeno) účastníkovi řízení, a také otázkou, k jakému okamžiku počíná běžet opomenutému účastníkovi lhůta pro podání řádných či mimořádných opravných

prostředků v případě, že nastane fikce oznámení rozhodnutí teprve tehdy, co podle mínění správních orgánů rozhodnutí nabylo právní moci. K posledně zmíněné otázce Nejvyšší správní soud v bodu [58] dovodil, že *„Není tedy vyloučeno, že i rozhodnutí, které správní orgán i ostatní účastníci řízení mají za pravomocné, může být účinně napadeno opomenutým účastníkem řízení bez ohledu na dobu, která uběhla ode dne, vyznačeného jako den právní moci.“* V bodu [60] Nejvyšší správní soud dodal: *„Z práva nelze dovodit, že účinky rozhodnutí vydaného veřejnou mocí (a tedy vznik subjektivních práv a povinností) mohou jen pouhým během času nastat vůči tomu, kdo v rozporu se zákonem nemohl vykonávat práva účastníka v řízení, v němž takové rozhodnutí bylo vydáno, neznal obsah rozhodnutí, nemohl se procesu účastnit a nemohl se proti jeho vydání bránit prostředky, které mu procesní předpis umožňuje. Nelze dovodit ani to, že nesprávné vyznačení právní moci na rozhodnutí za situace, kdy některému účastníkovi rozhodnutí nebylo oznámeno, může mít pro takového účastníka fatální důsledky jen proto, že od nesprávného vyznačení právní moci uběhla dlouhá doba. A naopak: nelze na újmu ostatních účastníků řízení zvrátit právní moc rozhodnutí jen proto, že některému (opomenutému) účastníkovi nebylo rozhodnutí řádně formálně oznámeno (doručeno), jestliže přitom takový účastník obsah rozhodnutí znal buď fakticky (např. pošta vydala zásilku s rozhodnutím nesprávně sousedovi, rozhodnutí nebylo doručeno do vlastních rukou), nebo proto, že si takovou vědomost zjednal z jiného zdroje (např. od jiného účastníka řízení, který mu předal kopii rozhodnutí, s rozhodnutím se seznámil v jiné věci, nahlážením do spisu v pozdější době atd.). V takovém případě nastává fikce oznámení, a od ní se odvíjí běh lhůt stejně tak, jako by došlo k oznámení řádnému. K tomu je však zapotřebí, aby toto faktické „oznámení“ mělo pro opomenutého účastníka řízení zásadně stejnou informační hodnotu jako oznámení řádně procesně učiněné; je přirozeně zapotřebí – neboť tu chybí obvyklý průkaz doručení (doručenka) – ustavit okamžik faktického oznámení co nejspolehlivěji; v praxi pak zřejmě tak, že bude určen nejpozdější den, ve kterém opomenutý účastník nabyl potřebné vědomosti; pochybnost tu prospívá tomu, kdo byl opomenut.“* V bodu [44] citovaného rozsudku rozšířený senát současně konstatoval, že jako předběžnou otázku, od které se musí odvinout další úvahy, je třeba posoudit, zda se žalobce stal nebo nestal účastníkem daného správního řízení. Zda je žalobce účastníkem správního řízení přitom, závisí na rozhodné právní úpravě, nikoli na tom, zda jej za účastníka řízení považují správní orgány. Účastenství v řízení nemůže být založeno na skutečnosti, že s určitou osobou správní orgán jednal, ani osoba, které účastenství dle zákona náleží, nemůže postavení účastníka pozbýt tím, že fakticky s ní jako s účastníkem jednáno nebylo (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 12. 2005, č. j. 3 As 8/2005-118, publ. ve Sb. NSS 825/2006, nebo ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 As 61/201-98).

15. Soud musí žalobkyni přisvědčit, že jako zdravotní pojišťovna, která podle § 70 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky uplatnila právo na náhradu škody plynoucí z § 55 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, (konkrétně nákladů vynaložených na péči o pojištěnku zraněnou v důsledku přestupkového jednání obviněného), má postavení poškozené a je dle § 68 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky účastníkem přestupkového řízení v části týkající se uplatněného nároku na náhradu škody. Soud se plně ztotožnil s argumenty žalobkyně, které k účastenství v předmětném přestupkovém řízení v postavení poškozené uvedla. V podrobnostech soud odkazuje na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 2. 2020, č. j. 10 A 76/2018-29, publ. ve Sb. NSS 4026/2002, s nímž jsou účastníci zjevně obeznámeni.

16. Ze shora citovaných závěrů týkajících se využití opravných prostředků ovšem soud dovodil, že žalobkyně před podáním správní žaloby nevyužila odvolání jako řádný opravný prostředek, které měla jako účastník přestupkového řízení v postavení poškozené k dispozici v souladu s § 81 odst. 1 správního řádu, a to v rozsahu dle § 96 odst. 1 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky. Žalobkyně výslovně uvedla, že jí komise prvostupňové rozhodnutí doručila (byť pro informaci, nikoli jako účastníku předmětného přestupkového řízení v postavení poškozené) dne 2. 6. 2021. Od tohoto okamžiku žalobkyni v souladu s citovanými závěry rozsudku rozšířeného senátu počala běžet lhůta k podání odvolání. Ani vyznačení doložky právní moci na prvostupňovém rozhodnutí nemohlo na možnosti žalobkyně využít odvolání jako řádný opravný prostředek nic změnit. Soud nesouhlasí se žalobkyní, která tvrdí, že ve věci nebylo vydáno jediné rozhodnutí, které by bylo možné napadnout řádným opravným prostředkem. Naopak, tímto rozhodnutím bylo právě rozhodnutí ve věci přestupku vydané dne 26. 3. 2021 komisí jako správním orgánem I. stupně, které bylo žalobkyni doručeno a žalobkyně se proti němu jako opomenutý účastník řízení – poškozená dle § 70 zákona o odpovědnosti za přestupky – mohla a měla bránit odvoláním jako řádným opravným prostředkem.
17. Tomuto závěru nemůže být na překážku omezený rozsah odvolání, který má poškozený k dispozici podle § 96 odst. 1 písm. b) zákona o odpovědnosti za přestupky. Poškozený může v přestupkovém řízení napadnout rozhodnutí o přestupku, kterým byla vyslovena vina, ve výroku o náhradě škody, resp. může nepochybně namítat, že takový výrok o uplatněném nároku na náhradu škody v rozhodnutí chybí (*per analogiam* § 246 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád). Žalobkyně tedy mohla v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí komise namítat, že s ní komise v rozporu se zákonem nejednala jako s poškozenou a že o uplatněném nároku na náhradu škody nebylo řádně rozhodnuto.
18. Pro úplnost soud uvádí, že v dané věci se nejedná o stejný případ, který byl řešen Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 18. 4. 2014, č. j. 4 As 157/2013-33. V tehdy posuzované věci nebylo sporu o tom, že žalobce nemohl být dle příslušných ustanovení zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), účastníkem správního řízení. Nejvyšší správní soud s ohledem na tuto skutečnost dovodil, že v takovém výjimečném případě může být k podání žaloby oprávněna i osoba, které účastenství ve správním řízení podle příslušné právní úpravy nesvědčilo a neměla tudíž ani právo podat proti rozhodnutí správního orgánu odvolání. O takový případ se v projednávaném případě nejedná, žalobkyně účastníkem přestupkového řízení v postavení poškozené v omezeném rozsahu byla a odvolání mohla podat, jak soud vysvětlil výše.
19. Postup komise, která o účastenství žalobkyně nevydala samostatné procesní rozhodnutí podle § 28 odst. 1 správního řádu, rovněž nemůže být považován za důvod, pro který by nebylo po žalobkyni možné požadovat, aby vyčerpala odvolání proti rozhodnutí komise ve věci přestupku X. Rovněž tento procesní postup, který žalobkyně nepovažovala v části adhezního řízení za správný, mohla učinit předmětem přezkumu ze strany odvolacího orgánu.
20. Za dané procesní situace soud konstatuje, že žalobkyně nevyčerpala řádný opravný prostředek v řízení před správním orgánem ve smyslu § 68 písm. a) s. ř. s., totiž odvolání proti části prvostupňového rozhodnutí komise, kterou byl X uznán

z přestupku vinným, žaloba je z tohoto důvodu nepřipustná a soud ji postupem podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.

21. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., dle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 22. červen 2021.

Mgr. Lucie Trejbalová
samosoudkyně